herpy

GRODOR

Marbled Rain Frog

Scaphiophryne marmorata

Scaphiophryne marmorata är en liten, knubbig och grön groda från Madagaskars östra regnskog. Honan blir cirka 4 cm, hanen cirka 3 cm. Den gräver ned sig i lövförnan på dagen, men klättrar också i buskar och små träd på jakt efter insekter. Den är lätt att hålla, men förökar sig bara när regntidens översvämningar efterliknas.

Familj: Microhylidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**3-4 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande, marklevande och grävande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift	**Inget känt**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H för 4 vuxna djur
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Könsmogen	**10-12 mån.**
Ägg per läggning	**300-500**
Larvtid	**70 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Färdigfoder**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Scaphiophryne marmorata är en klotformad groda i familjen Microhylidae. Honan blir 3-4 cm från nos till kloak, hanen cirka 3 cm. Huvudet är litet, platt och kort i nosen med stora, framträdande ögon, och benen är kraftiga. Ryggen är mestadels slät, men har två par taggiga knölar högst upp. Färgen är klargrön med mörkgröna och svarta fläckar, och undersidan är ofta marmorerad med vitt. Hos populationer i den västra delen av utbredningsområdet, som tidigare räknades till arten, är färgen mer olivbrun.

Fingrarna och tårna är långa, och fingertopparna har stora häftskivor. Häftskivorna är ett kännetecken för arten och gör att *S. marmorata* kan klättra i buskar och låga grenar. Bakbenen är korta och kraftiga med benaktiga kammar vid hälarna, som grodan gräver med. Känner den sig hotad blåser den upp sig och kan rusa fram mot angriparen.

S. marmorata beskrevs av George Albert Boulenger 1882. En genomgång 2003 delade det som tidigare hette *S. marmorata* i flera arter: *Scaphiophryne spinosa* återinsattes som egen art, och *Scaphiophryne boribory* beskrevs som ny. År 2005 skildes populationerna i de torra skogarna i väster ut som *Scaphiophryne menabensis*. Livslängden är inte dokumenterad för arten, men den nära släktingen *Scaphiophryne madagascariensis* kan bli över tio år.

Något giftigt hudsekret är inte känt hos arten, men tvätta händerna före och efter kontakt, och rör inte ögon och mun innan händerna är rena.

Utbredning och livsmiljö

Scaphiophryne marmorata lever bara på Madagaskar, där den framför allt finns i de fuktiga skogarna i den centrala östra delen av ön. Bestånden i de torra skogarna i väster hör i dag till *Scaphiophryne menabensis*, och djur från området kring Isalo är inte slutgiltigt artbestämda.

Arten förekommer upp till cirka 1.000 m över havet och är lokalt vanlig. Den finns i flera nationalparker.

> **Naturlig utbredning:** Madagaskar.

LIVSMILJÖ

Scaphiophryne marmorata lever på skogsbotten i fuktig regnskog och i skogens undervegetation. På dagen ligger den nedgrävd i lövförnan; när den kommer fram klättrar den ofta upp i buskar och små träd för att fånga insekter.

Arten är sannolikt en explosiv lekare: i början av regntiden samlas djuren vid tillfälliga vattenhål och kärr och parar sig efter kraftigt regn. Ägg och grodyngel hittas regelbundet i kärr i utbredningsområdet. Äggen är små, cirka 1,2 mm, och många läggs. Grodynglen växer snabbt, så att de kan förvandlas innan vattenhålen torkar ut. Klimatet är varmt och fuktigt.

Arten står som sårbar (VU) på IUCN:s rödlista. Utbredningen är liten och uppsplittrad, bestånden minskar, och livsmiljön försvinner eftersom skogen avverkas. En mindre del av djuren samlas in för handel.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite dokumenterad kunskap om skötseln av *Scaphiophryne marmorata*. Skötseln bygger på arten själv där det är möjligt, och i övrigt på den nära släktingen *Scaphiophryne madagascariensis*.

Ett par eller en liten grupp på upp till fyra vuxna djur kan hållas i ett terrarium på 60 × 40 × 40 cm (längd × bredd × höjd). Grodorna är stilla och rör sig bara lite, så golvytan betyder mindre än underlagets djup. Fyll botten med 6-10 cm fuktig, men inte blöt jordblandning, till exempel hackade, steriliserade ek- och lönnlöv, sphagnum och flodsand eller en gödselfri kokos- och jordblandning. Grodorna gräver och föredrar ett löst underlag; en fuktad skummadrass duger inte.

Lägg stora bitar korkbark och drivved ovanpå underlaget och en vattenskål i ett hörn. Arten klättrar, så sätt in kraftiga grenar och lägg mossa på dem. Växterna ska vara robusta, för grodorna gräver upp dem. Grodorna smutsar inte ned, så det räcker att byta eller sterilisera underlaget varannan vecka. Ett nätlock som täcker minst hälften av taket ger den nödvändiga ventilationen.

Ungar och nyförvandlade grodor hålls enskilt eller i små grupper i plastlådor med fuktigt hushållspapper på botten.

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 21-26 °C och på natten 18-21 °C. Arten kräver ingen värmekälla och trivs vid vanlig rumstemperatur. Temperaturen får inte överstiga 27 °C under längre tid, eftersom höga temperaturer snabbt kan bli dödliga, särskilt om underlaget samtidigt är torrt. Mät temperaturen nere vid botten, där grodorna håller till, och placera terrariet på en sval plats utan direkt sol.

En vintervila behövs inte. För avel används en torr period; se under parring.

Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 60-80 %, men det viktigaste är att underlaget är fuktigt hela vägen igenom: när en handfull underlag pressas ihop ska den klumpa sig och avge ett par droppar. Spraya terrariet lätt en till två gånger om dagen med regnvatten eller avklorerat vatten.

Stillastående, fuktig luft ger snabbt bakteriella hudinfektioner, så ventilationen får inte offras för fuktens skull. Låt ytan torka något mellan sprayningarna i stället för att hålla den ständigt blöt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Grodorna ska alltid ha en låg, ren vattenskål, 1-2 cm djup, så att de lätt tar sig upp igen. Byt vattnet dagligen. Använd regnvatten, osmosvatten eller kranvatten som är behandlat mot klor och kloramin. Amfibier tar upp vatten och ämnen genom huden, så rengör aldrig skålen med tvål, och skölj den noga.

För avel används en vattendel där vattnet står 5-10 cm djupt och är cirka 26 °C; se under parring.

LJUS OCH UVB

Ljuset ska vara dämpat. Arten är nattaktiv och gömmer sig på dagen, och något behov av UVB är inte dokumenterat. Ett svagt UVB-ljus, motsvarande Ferguson-zon 1, skadar inte och kan användas om terrariet har levande växter. Tänd och släck ljuset med en timer, så att dagslängden är cirka 12 timmar, och se till att grodorna alltid kan gräva ned sig eller gömma sig för ljuset.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Scaphiophryne marmorata äter alla slags små insekter och är mycket glupsk. Vuxna djur tar syrsor på cirka 6 mm, små dubia-kackerlackor, små mjölmaskar, fluglarver och liknande, och ungar får syrsor på cirka 3 mm. Variera mellan flera sorters foder, eftersom grodorna kan tröttna på samma foder och vägra det.

Vuxna matas var tredje eller fjärde dag med flera foderdjur åt gången, och ungar matas varje dag. Pudra fodret med ett vitamin- och mineraltillskott vid varannan utfodring, växelvis kalk med D3 och ett multivitamin. Vissa grodor spottar ut pudrat foder i början, men vänjer sig. Ta bort foderdjur som är kvar efter några timmar.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Scaphiophryne marmorata är blyg och tillbringar större delen av dagen gömd i underlaget eller under bark. På natten kommer den fram, och den klättrar gärna omkring på grenar. Den är inte aggressiv mot artfränder, så ett par eller en liten grupp av samma storlek fungerar bra om det finns gott om plats och gömställen.

Hantera inte grodorna; de har ingen glädje av det. Om en groda måste flyttas, använd fuktiga, rena händer eller en liten plastbehållare. Blanda inte arten med andra amfibier.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna är större än hanarna, cirka 4 cm mot 3 cm. I släktet blir djuren könsmogna vid cirka ett år; *Scaphiophryne madagascariensis* är fullvuxen efter 10-12 månader. Om könet är oklart säkrar man ett par genom att hålla flera djur i samma ålder tillsammans.

PARNING

S. marmorata leker efter en torr period och kraftigt regn. Metoden är densamma som för *Dyscophus*-arterna: låt terrariet torka ut i cirka 6-8 veckor, då underlaget bara fuktas svagt, och mata djuren väl. Efterlikna därefter ett skyfall: fyll botten med 5-10 cm vatten på cirka 26 °C, och låt det regna med ett regnsystem eller en sprayflaska. Djuren parar sig i vattnet.

Avel i fångenskap sker bara sällan, och tillvägagångssättet är inte beskrivet i detalj för arten.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen läggs i små, flytande klumpar i vattnet. De är bara cirka 1,2 mm, och många läggs; antalet är inte dokumenterat för arten, och siffran i specifikationerna gäller släktet. Det finns ingen yngelvård, så de vuxna tas ur lekvattnet efter läggningen.

Grodynglen växer snabbt om vattnet hålls jämnt varmt, cirka 26 °C. De äter gärna fiskflingor och pellets som krossas fint, och de blir cirka 25 mm långa. Byt en del av vattnet ofta, så att vattenkvaliteten hålls hög, och dela upp stora kullar på flera kar.

METAMORFOS

Kläcktiden är inte dokumenterad för arten. Grodynglen behöver cirka 70 dagar för att förvandlas till små grodor.

När frambenen kommer fram måste ungarna kunna ta sig upp ur vattnet. Sänk vattenståndet, och lägg flytande växter, stenar eller sluttande bark, så att de inte drunknar. Flytta de förvandlade ungarna till små uppfödningslådor med fuktigt hushållspapper.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade grodorna är cirka 8-11 mm. Håll dem enskilt eller några få tillsammans i plastlådor med fuktigt hushållspapper och gömställen vid 21-24 °C, och mata dem dagligen med mycket små insekter, pudrade med tillskott. Ungarna är sega och växer snabbt med varierat foder; de kan bli könsmogna vid cirka ett år. Flytta dem till ett terrarium med löst underlag när de är stora nog att gräva.

Hälsa och vanliga misstag

Scaphiophryne marmorata är robust när miljön är i ordning. De typiska felen är:

- Stillastående, fuktig luft, som ger bakteriella hudinfektioner. Se till att ventilationen är god.
- För hög temperatur, särskilt tillsammans med torrt underlag. Temperaturer över 27 °C under längre tid kan vara dödliga.
- Torrt underlag eller för lite vatten, som torkar ut grodan.
- Brist på kalk och vitaminer. Pudra fodret.
- Överutfodring. Arten är glupsk och blir lätt fet.
- Klor, kloramin eller tvålrester i vattnet och på händerna.
- Vildfångade djur med parasiter. Köp helst uppfödda djur.

En frisk groda är rund med klara ögon och gräver ned sig på dagen. Isolera en sjuk groda i ett rent terrarium med rätt förhållanden, och sök en veterinär med kunskap om amfibier om den är slö, svullen eller slutar äta.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.